

Nawoord

Via hun levensverhaal laten Emilie en Nico ons binnenkijken in de leefwereld van mensen in armoede. Het is een beklijvend getuigenis over hun dagelijkse strijd om te overleven, ook over hun verlangen naar een beter leven en hun wilskracht om vooruit te komen.

Armoede vandaag

Een onopvallend huis in een gewone straat van een landelijke gemeente. Niets laat vermoeden dat hier een gezin woont met zo'n aangrijpende levensgeschiedenis, tot je ze beter leert kennen... Een uniek verhaal, hoewel.

Net als Emilie leven er meer dan 100.000 Vlamingen ook in generatiearmoede. Allemaal mensen bij wie armoede "in de familie" zit. Anderen, zoals Nico, kwamen door omstandigheden in de armoede terecht. Ook voor hen is dit boek zeer herkenbaar. In totaal leven 1 op 7 Belgen in armoede.

Armoede is een verborgen realiteit. Uit schuldgevoel of uit schaamte tonen mensen niet hoe moeilijk ze het hebben.

Wie arm is, beschikt over te weinig geld om een menswaardig leven te leiden. Maar armoede is meer dan geldgebrek alleen. Het is een kluwen van problemen op het vlak van wonen, gezondheid, onderwijs, werk, inkomen, gezinsleven...

Wie leeft in armoede, ervaart vaak chaos op verschillende levensdomeinen die je niet los van elkaar kan zien.

Chaos tekent ook het leven van Emilie en Nico.

Uitsluiting

Meer dan een jaar mochten we de verhalen van dit gezin beluisteren. We kwamen te weten hoe armoede aan mensen vreet. Zo erg zelfs dat ze er soms psychisch onderdoorgaan.

Dat komt door de uitsluiting die ze voortdurend ervaren. “Nergens bij horen” weegt soms meer door dan niet genoeg te eten hebben. Op vakantie gaan of genieten van een optreden zit er voor hen vaak niet in. Om je ‘mens’ te blijven voelen, is het nochtans belangrijk je problemen eens te kunnen vergeten of in gezelschap te vertoeven.

Emilie en Nico hebben veel huisdieren. Die nemen hen tenminste zoals ze zijn. Die oordelen niet omdat het huis ruikt naar vochtige muren. Die sluiten hen niet uit.

Emilie kiest voor een groot gezin. Zelf komt ze uit een warm nest, waar ze veel liefde mocht ervaren, ondanks alle miserie. In haar familie blijft ook iedereen vandaag elkaar steunen. Ze hoopt dat haar kinderen later voor elkaar zorg zullen blijven dragen.

Gemiste kansen

We schrokken vaak van de ruwheid en hardheid waarmee Emilie te maken kreeg in haar jonge leven en in haar relatie. Vooral omdat haar vader en haar man nu rustige, sympathieke mensen zijn.

Hulpverleners en deskundigen op het vlak van armoede vertelden ons waarom geweld, drank- en druggebruik vaker opduiken in gezinnen die in (generatie-)armoede leven. Vaak worden vroegere slachtoffers zelf dader. Daar kunnen allerlei factoren een rol in spelen: het verwerken van een zwaar verleden, de voortdurende strijd om te overleven, de stress, de slechte en kleine huisvesting, het gevecht tegen de administratieve

rompslomp, de schulden en "zich niets en niemand voelen"...

Mensen die opgroeien in een instelling of in een gezin met moeilijkheden, krijgen sommige sociale vaardigheden onvoldoende mee. Hun kennis over onze ingewikkelde samenleving en zaken waarop men recht heeft, is soms beperkter.

Dringend armoede bestrijden

Emilie en Nico hopen dat andere mensen in armoede zich gesteund weten door dit verhaal. Bij velen leeft immers het gevoel dat dit alleen hen overkomt.

Het koppel wil dat er iets gedaan wordt aan de problemen van mensen in armoede. Maar hun levensgeschiedenis toont ook aan dat je – hoe sterk je ook bent – niet zonder de steun van anderen uit armoede raakt. Iedereen heeft hierin een verantwoordelijkheid.

→ Armoedebestrijding begint bij een eerlijke verdeling van de rijkdom.

→ Er is dringend behoefte aan een inhaalbeweging voor de bouw van goedkopere en degelijke (sociale) huurwoningen.

→ De gezondheidszorg moet toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen.

→ Het onderwijssysteem moet ook de talenten van kinderen in armoede tot ontplooiing laten komen.

→ Meer sociale rechten moeten automatisch toegekend worden.

→ De uitkeringen moeten zo snel mogelijk opgetrokken worden tot boven de Europese

armoedegrens en de laagste lonen moeten omhoog.

→ Er is werk op maat nodig voor wie niet kan meedraaien in de mallemolen van onze consumptiemaatschappij.

De armoedecirkel doorbreken

Maar niet alleen de overheid heeft een opdracht te vervullen. Ook hulpverleners, leerkrachten en wij allemaal kunnen een bijdrage leveren door proberen te begrijpen wat er in de hoofden van mensen in armoede omgaat. Zonder respect of betrokkenheid van anderen kunnen mensen in armoede niet geholpen worden. Ze hebben immers al vaak onmacht ervaren omdat veel keuzes in hun plaats worden gemaakt. Ze moeten opnieuw in zichzelf leren vertrouwen.

Zullen ook Emilie en Nico erin slagen de cirkel van de armoede te doorbreken?

De meeste mensen in armoede hebben voldoende veerkracht en moed om ondanks alles toch vol te houden. Er is ook veel wederzijds begrip en onderlinge solidariteit.

Gelukkig vinden steeds meer mensen in armoede de weg naar een groep of vereniging waar ze ervaringen kunnen uitwisselen en problemen kunnen aankaarten.

Door samen te komen doorbreken ze het isolement waarin ze zitten. Door samen te komen zien ze wat ze zelf kunnen doen en waar de verantwoordelijkheid van de samenleving ligt.

Door in een vereniging taken op te nemen, gaan ze weer in hun eigen mogelijkheden geloven.

Door naar het beleid te stappen met de vraag de problemen aan te pakken, ervaren ze hun rechten en krachten als burger.

Veel vrijwilligers, maatschappelijk werkers, hulpverleners, leerkrachten en politici zetten zich van nabij in voor mensen in armoede, ze zien hun krachten en ze gaan soms langdurig samen met hen op weg. Ze zijn te

bewonderen, want mede dankzij hen kan de cirkel doorbroken worden.

Niemand kiest bij zijn geboorte de plek waar zijn wieg staat. Niemand kiest ervoor in armoede te leven. Een echtscheiding, ziekte, een faillissement of tegenslag kunnen zorgen dat ook wij in (financiële) armoede tuimelen. Armoedebestrijding is een zaak van iedereen.

SAMEN kunnen en moeten we de armoede stoppen!

Tot slot

Emilie en Nico benadrukken dat dit verhaal hun eigen beleving weergeeft. Mocht een broer, een zus of een van de ouders zijn of haar versie van de feiten geven, dan krijg je iets anders te lezen. Het koppel wil niemand kwetsen of in een slecht daglicht stellen.

Dit is een roman, maar niets werd toegevoegd. De realiteit overtreft vaak de fantasie. Sommige namen, plaatsen en details werden aangepast omdat het gezin anoniem wil blijven.

Dit boek wordt ook verspreid bij mensen met armoede - ervaring door het "Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen".
(Contactgegevens hier onder)

In deze verenigingen nemen mensen in armoede het woord en worden ze sterker. Samen probeert men maatschappelijke structuren te veranderen en in dialoog te gaan met de samenleving en met het beleid.

Lieven De Pril, vormingswerker (onderzoek en advies roman)

Anke Hintjens, Woordvoerder Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen

Websites

- www.vlaams-netwerk-armoede.be

Vooruitgangstraat 323 1030 Brussel

Tel: 02/204.06.50 Fax: 02/204.06.59

E-mail: info@vlaams-netwerk-armoede.be

Koepel van de 'Verenigingen waar armen het woord nemen'

Op de site staat een link naar achtergrondinformatie bij de roman(interviews met personages, info over armoede, literatuurlijst,...)

- www.welzijnsschakels.be

Huidevetterstraat 165 1000 BRUSSEL

Tel 02/502 55 75 - Fax 02/502 58 09

(vrijwilligers)groepen werken lokaal aan armoedebestrijding

- www.armoede-in-zicht.be

databank met vormingsmethodieken rond armoede

- www.armoedebestrijding.be

Federaal steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

- www.oases.be

Onderzoekcel van de Universiteit Antwerpen rond ongelijkheid, armoede en sociale uitsluiting.

- www.welzijnszorg.be

Huidevetterstraat 165 1000 BRUSSEL

Tel 02 502 55 75 - Fax 02 502 58 09

(Vrijwilligers)groepen voeren politieke, financiële en bewustmakingscampagnes rond armoede

- www.de-link.net

VZW DE LINK Boomgaardstraat 93

2018 Antwerpen

03/218.88.78

Leiden mensen op als "ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting"

- www.cedes-ed.org

Werken een vormingsprogramma uit bij de roman